

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud. A. Niculcea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Cernat, A. Minciună, A. Panov)

DECIZIE

25 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către SA „Cimtransservice”, prin intermediul avocatului Popa Marin,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA ”Cimtransservice” împotriva Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, intervenient accesoriu SRL „Pastrans MT” privind anularea actelor administrative, împotriva deciziei din 05 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 26.08.2015, SA ”Cimtransservice” s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, intervenient accesoriu SRL „Pastrans MT”, solicitând anularea ordinului nr. 192 din 31.12.2014 cu privire la aprobarea programului de transport rutier internațional și cel internațional și eliberarea autorizațiilor de transport rutier de persoane, precum și anularea dispoziției nr.08/3-1-2164 din 22.04.2015 emisă de către Agenția Națională de Transport Auto prin care s-a atribuit SRL „Pastrans MT” ruta Bogdanovca – 07 / Chișinău -12.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, conform licenței Seria A MMII nr. 0466220 SA ”Cimtransservice” are gen de activitate „Activitatea de transport rutier de persoane prin servicii regulate, ocazionale în trafic”, iar conform autorizației seria ANTA nr.0105977 efectuează transportul rutier de persoane pe ruta regulată Chișinău - Cimișlia, conform graficului stabilit Cimișlia - 08⁰⁰ / Chișinău - 09⁴⁵ și Chișinău - 12³⁰ / Cimișlia -14⁰⁵.

Susține reclamantul că, în luna iunie 2015 a început să suporte dificultăți în activitatea sa, acestea datorându-se faptului că SRL „Pastrans MT” a început a efectua cursa, Chișinău - Bogdanovca Veche, la ora - 12³⁰.

Indică reclamantul că, la data de 01.07.2015 s-a adresat cu cerere prealabilă către

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor solicitând anularea ordinului nr. 192 din 31.12.2014 cu privire la aprobarea programului de transport rutier internațional și cel internațional și eliberarea autorizațiilor de transport rutier de persoane. La data de 27.07.2015 Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a ignorat cerințele SA "Cimtransservice" invocând tardivitatea cererii depuse.

Afirmă reclamantul că, factorii de decizie ai Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, la adoptarea ordinului nr. 192 din 31.12.2014 nu au ținut cont de prevederile pct. 17 din Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.854 din 28 iulie 2006. Totodată, SA "Cimtransservice" nu a fost înștiințată despre organizarea concursului privind alegerea operatorului de a deservi cursa, deși prin instalarea cursei suplimentare Chișinău - Bogdanovca Veche la aceeași oră, s-a afectat direct activitatea reclamantului care deservește cursa Chișinău - Cimișlia. Mai mult decât atât, în pofida faptului că, cursa atribuită SRL „Pastrans MT” este directă, fără dreptul de a lua călători din alte localități, aceste cerințe nu sunt respectate de către conducătorii mijloacelor de transport ale societății respective.

Prin hotărârea din 24.02.2016 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-a respins ca nefondată acțiunea depusă de SA "Cimtransservice".

Prin decizia din 05 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de SA "Cimtransservice" și s-a menținut hotărârea hotărârea din 24.02.2016 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

La data de 02 decembrie 2016 SA „Cimtransservice”, prin intermediul avocatului Popa Marin, a declarat recurs împotriva deciziei din 05 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor instanțelor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la judecarea cauzei nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a pricinii, iar concluziile expuse în hotărârea judecătorească sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 05 octombrie 2016. Conform materialelor pricinii, decizia instanței de apel a fost expediată recurentei la data de 24 octombrie 2016, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Recursul declarat la data de 02 decembrie 2016 se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural

aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA „Cimtransservice”, prin intermediul avocatului Popa Marin, va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanță, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Astfel, din materialele pricinii rezultă că pe parcursul judecării pricinii s-a constatat că la 31 decembrie 2014 SRL „Pastrans MT” a depus la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor o cerere cu nr. de înregistrare 8777, prin care a solicitat atribuirea dreptului de deservire a rutei Bogdanovca Veche - 07¹⁵ / Chișinău - 12³⁰ (f. d. 28-30).

Prin anexele nr.1 și nr. 2 al ordinului nr. 192 din 31 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea programului de transport rutier internațional și cel internațional și eliberarea autorizației de transport rutier de persoane”, cursa Bogdanovca Veche - 07¹⁵ / Chișinău - 12³⁰ a fost atribuită spre deservire SRL „Pastrans MT”.

Conform autorizației Agenției Naționale Transport Auto nr. 0105977 din 16.06.2015 SA „Cimtransservice” deservește ruta regulată Chișinău – Cimișlia, fiind stabilite punctele de staționare. (f.d. 12-13)

La data de 01 iulie 2015 SA „Cimtransservice” s-a adresat Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor cu cerere prealabilă prin care a solicitat

anularea ordinului nr. 192 din 31 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea programului de transport rutier interraional și cel internațional și eliberarea autorizației de transport rutier de persoane”, precum și dispoziția nr. 08/3-1-2164 din 22.04.2015, emisă de Agenția Națională de Transport Auto prin care s-a atribuit SRL „Pastrans MT” ruta Bogdanovca Veche - 07¹⁵ / Chișinău - 12³⁰ (f.d. 14)

Prin răspunsul recepționat la cererea prealabilă nr. 02/6-997 din 27.07.2015, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a menționat că solicitarea este tardivă și nu poate fi admisă. (f.d. 15)

La data de 26 august 2015, SA „Cimtransservice”, beneficiind de drepturile acordate de normele de drept enunțate supra, a contestat în instanța de judecată în ordinea contenciosului administrativ ordinul nr. 192 din 31 decembrie 2014 „Cu privire la aprobarea programului de transport rutier interraional și cel internațional și eliberarea autorizației de transport rutier de persoane” și dispoziția nr. 08/3-1-2164 din 22.04.2015, emisă de Agenția Națională de Transport Auto prin care s-a atribuit SRL „Pastrans MT” ruta Bogdanovca Veche - 07¹⁵ / Chișinău - 12³⁰. (f.d. 3-6)

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea pricinii în cauză, au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este una neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a pretențiilor înaintate, prin ce se impune casarea hotărârii cu remiterea pricinii la rejudecare.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului precum că nu au fost elucidate pe deplin de către instanța de apel aspectele ce țin de nerespectarea cerințelor legale privind informarea operatorilor de transport despre examinarea cererii SRL „Pastrans MT”, prin care a solicitat deschiderea rutei Chișinău – Bogdanovca Veche, pe același itinerar al rutei Chișinău – Cimișlia deservită de SA „Cimtransservice”.

De asemenea, Colegiul relevă că la examinarea pricinii, instanța de apel nu a supus aprecierii argumentul reclamantului ce vizează aspectul că cursa Chișinău – Bogdanovca – Veche atribuită de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor SRL „Pastrans MT” și cursa Chișinău – Cimișlia deservită de SA „Cimtransservice” au același itinerar de pornire – 12:30, adică orele de plecare din gara mun. Chișinău coincid, fapt prin ce se atestă că instanța de apel la judecarea pricinii nu a efectuat o analiză în acest sens.

Respectiv, instanța de apel verificând legalitatea hotărârii primei instanțe nu a luat în considerare nici faptul că o rută nu poate fi introdusă ca rută nouă în programul de transport raional sau interraional dacă mai mult de 70% din lungimea rutei propuse se suprapune cu o rută deja existentă în programul de transport rutier respectiv, iar în cazul programului de transport rutier internațional, acest lucru nu este posibil dacă mai mult de 90% din lungimea rutei propuse se suprapune cu o rută deja existentă în programul de transport rutier respectiv.

La fel, în textul hotărârii contestate nu se identifică careva supoziții referitoare la efectuarea unor studii privind necesitatea deschiderii rutei noi, în condițiile când la

materialele pricinii nu a fost prezentată o analiză a legăturilor economice și sociale dintre localități la frecvența deplasărilor populației, nefiind organizat nici un concurs privind deservirea rutei Chișinău – Bogdanovca Veche.

În consecință, Colegiul reliefă că instanța de apel nu s-a expus asupra temeiurilor și argumentelor invocate de SA „Cimtransservice” atât în cererea de chemare în judecată înaintată, cât și în cererea de apel, în condițiile când aceasta avea obligația rezultând din prevederile art. art. 238, 239, 240 Cod de procedură civilă, conform cărora completul de judecată deliberează toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admiterea acțiunii. Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Prin urmare, instanța de apel contrar normelor de drept procesual enunțate *supra*, a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii prin prisma neindicării de către reclamant a unei norme din Codul transporturilor rutiere ce ar fi încălcat-o organul central de specialitate la emiterea ordinului contestat.

La caz, Colegiul menționează că, ipoteza instanței de apel este prematură, deoarece rezultând din prevederile art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Astfel, instanța de judecată rezultând din obligația sa, urma de a da un răspuns clar și expres argumentelor invocate de către reclamant.

Însă, o analiză a circumstanțelor pricinii prin prisma argumentelor invocate, probelor prezentate, din textul hotărârii contestate nu se distinge, în condițiile când instanța avea obligația de a le supune aprecierii prin prisma argumentelor și probelor ambelor părți.

Totodată, Colegiul consideră incertă concluzia instanței de apel privind lipsa probelor plauzibile în susținerea cererii de chemare în judecată, or, din textul acesteia nu se distinge că ar fi supuse aprecierii sub aspectul acceptării sau respingerii unor probe prezentate de reclamant.

În contextul dat, instanța de apel a ignorat prevederile art. 24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ, conform cărora sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului în acțiunile de contencios administrativ.

În această ordine de idei, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate *supra*, Colegiul conchide că examinarea pricinii a avut loc în mod incomplet, evaziv și fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate inclusiv și de SA „Cimtransservice”, iar elucidarea aspectelor date reprezintă o circumstanță importantă întru soluționarea corectă, completă și obiectivă a litigiului dat.

Deci, se impune concluzia de a remite pricina la rejudecare în instanța de apel pentru a verifica și a supune aprecierii aspectele menționate *supra*, inclusiv și de a supune aprecierii și alte circumstanțe ale pricinii, în partea ce ține de fondul cauzei, în

măsura în care ele sunt confirmate prin probe relevante și pertinente soluționării corecte a litigiului inclusiv și prin prisma argumentelor SA „Cimtransservice”.

În confirmarea ipotezei date, este relevantă și jurisprudența CtEDO conform căreia, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a și dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994). Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

La caz, are relevanță și cauza *Suominen vs Finlanda*, în care s-a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, argumentele pârâtului pe care se întemeiază concluziile sale, fără să se expună asupra argumentelor reclamantului.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolabilitate urmează să verifice aspectele menționate *supra*, să creeze condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate *supra*, nu pot fi înlăturate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat SA „Cimtransservice” împotriva deciziei din 05 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de SA „Cimtransservice”, prin intermediul avocatului Popa Marin.

Se casează decizia din 05 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA ”Cimtransservice” împotriva Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, intervenient accesoriu SRL „Pastrans MT” privind anularea actelor administrative, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Oleg Sternioală